

Dos nous volums de la Biblioteca Quadern

"Vida teatral sabadellenca" i "Els 70 anys de la Mútua"

ambdós de Josep Torrella i Pineda

Després de gairebé un any d'interludi, la BIBLIOTECA QUADERN ha "llençat" en dos mesos dos llibres nous. I es dona el cas que ambdós han sortit de la ploma del mateix autor, Josep Torrella i Pineda, prou conegut pels lectors de QUADERN.

El primer dels dits llibres és VIDA TEATRAL SABADELLENCA, subtitulat "Síntesi històrica" ja que recull en visió de conjunt la història de l'activitat escènica a la nostra ciutat, tant a nivell professional com amateur. I ho fa des de la informació més antiga que se'n poseeix, del segle XVII. La primera part del llibre, que acabà el 1936, havia estat publicada en "Quadern d'Arxiu" de la Fundació Bosch i Cardellach fa sis anys, que es troba exhaurit. A instàncies del nou col·lectiu

una breu exposició sobre la intencionalitat del llibre i justificà la seva emmarcació en dos períodes històrics.

Per la seva banda, Garriga posà de relleu el que significava el padrinatge del llibre en el nou teatre com a testimoni de la proposta cultural que aquest brindava a la ciutat. I Cuscó va fer un elogi del text que en aquell acte es presentava.

L'acte va ser clos pel regidor de Cultura, senyor Isidre Creus, qui evocà, en tons emotius, la coneixença i l'amistat que havia fet amb Torrella i els altres components de la pretèrita colla d'"Amics del Cinema" a les tertúlies dels quals ell, més jove, s'havia iniciat en la cultura catalana.

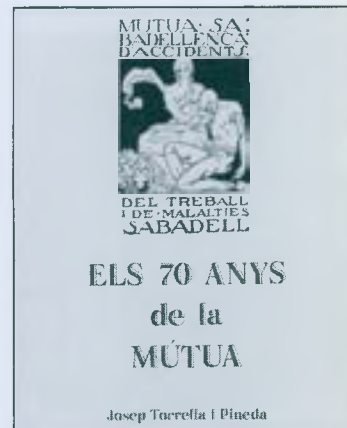
L'altre llibre a què ens hem referit al començ és ELS 70 ANYS DE LA MÚ-

de la paraula el president de la Mútua, senyor Josep Casas Cunill, l'autor del llibre, Josep Torrella Pineda, i el senyor Marcel·lí Moreta i Amat, president de la Federació de Mutualistes de Catalunya.

Al llarg dels diversos parlaments es posà de manifest la personalitat ciutadana de Sabadell, i la importància de la tasca duta a terme per la Mútua, que s'avançà d'una vintena d'anys en l'assegurança de la malaltia, i que cobrí gran part de les necessitats sanitàries de la ciutat durant prop de mig segle amb les seves dues clíniques La Creu i Santa Fe. Torrella remarcà també aspectes varis de l'obra social de la Mútua, no tan visibles, com són el de la investigació científica a través del seu Centre de Cirurgia Experimental, els cursets de microcirurgia, la formació d'espe-

El crític, actor i director Frederic Roda pronuncia una distesa xerrada amb el títol "Comentari d'entreacte"

"Teatre del Sol", l'autor completà la seva síntesi fins a 1975 en què, amb la transició a la democràcia, es tanca un altre període històric que havia marcat la vida social i cultural del país del 1939.

El llibre és il·lustrat amb fotografies, seleccionades i representatives del procés històric del text. Ricard Calvo Duran ha creat la coberta.

L'aparició de "Vida teatral sabadellenca" es va fer coincidir amb la inauguració del Teatre del Sol i se'n va fer la presentació a la mateixa sala, el 20 d'octubre, en una vetllada en la qual el crític, actor i director Frederic Roda pronuncia una distesa xerrada amb el títol "Comentari d'entreacte". Abans parlaren Francesc Garriga, president de "Teatre del Sol"; Joan Cuscó, president de la Fundació "Amics de les Arts i de les Lletres", editora del llibre; i el propi autor, qui va fer

TUA, també escrit per Josep Torrella. Es tracta, òbviament, d'una monografia històrica de la que fou tants anys denominada Mútua Sabadellenca d'Accidents i Malalties, més coneguda pels sabadellencs com "la Mútua dels amos". La publicació d'aquest historial neix de la circumstància que l'entitat, coincidint amb el seu setantè aniversari, es despreguè de les dues clíniques La Creu i Santa Fe, creades per ella, les quals han passat a integrar-se en el Consorci Hospitalari del Taulí.

"Els 70 anys de la Mútua" és il·lustrat amb nombroses fotografies.

La presentació d'aquest llibre va ser feta a l'estatge social de la Mútua, carrer de l'Illa, el 25 de novembre, data en què s'esqueia el 71è aniversari de l'entitat. L'acte va ser presidit per l'alcalde, senyor Antoni Farrés, i a més d'ell van fer-hi ús

cialistes post-graduats i la col·laboració amb les Escoles d'Infermeres i d'Assistents Socials, així com una voluminosa tasca en prevenció d'Accidents. Finalment Torrella va fer una extensa referència al factor humà en la vida de la Mútua. Per la seva banda, Antoni Farrés remarcà com Sabadell s'està confirmant com una ciutat dinàmica, capaç d'assolir un gran protagonisme en el futur del país; dinamisme al qual no és pas aliena l'obra de la Mútua, entre altres institucions. El senyor Casas, en la seva obertura de l'acte, va fer un encès elogi del llibre que es presentava, el qual, digué, és un viu reflexe de la història de la ciutat.

***

A continuació donem un extracte del parlament de l'autor.

El senyor Marcel·lí Moreta, president de la Federació de Mutualistes de Catalunya, en un moment de la seva intervenció.

"De portes enfora sembla que la història d'una entitat és la simple crònica de la seva vida íntima: detalls de la seva fundació, activitats que duu a terme, normativa amb què es regeix, persones que l'han conduïda, mitjans econòmics..."

Quant a la Mútua Sabadellenca, els seus objectius essencials van ser la cobertura del risc d'accidents del treball i, ben poc després, el de les malalties de l'obrer. Però són tasques que no es poden realitzar dintre d'una campana de vidre. Per una banda es troben supeditades a instàncies superiors, i per l'altra, com sigui que l'entitat es projecta a l'exterior, ha d'encarar-se amb l'aprovació, o el descontent, d'un doble nivell de receptors: els mutualistes (les empreses) i els beneficiaris (els asalariats de les empreses). I ha de mantenir la seva actuació dintre d'uns paràmetres d'humanitat i d'ètica.

La història de la Mútua, comprèn, doncs, paral·lelament, com a rerafons, altres històries que hi convergeixen. Una és la dels corrents polítics, de la ciutat i del país. Una altra és la del procés seguit des de l'Administració Pública envers l'accident del treball i la malaltia de l'obrer. D'aquí que la Mútua, després d'una vintena d'anys d'haver-se anticipat en l'assegurança de malaltia -com a cobertura salarial, sense prestació mèdica- vingué que va haver d'enganxar-se al tren complet de la Seguretat Social, seguint un calvari de gestions, reivindicacions, problemes financers, en brega contínua durant una quarantena d'anys.

La crònica de la Mútua és també la del panorama sanitari de la ciutat. Perquè, al marge de la seva funció asseguradora, ha cobert durant prop de mig segle gran part de les necessitats sanitàries de Sabadell, superant problemes d'infraestructura, d'equipament, de personal facultatiu... I ha participat en les temptatives d'una coordinació sanitària ciutadana

fins a la creació del Consorci Hospitalari, en el qual també està integrada.

Hi ha el capítol dels avenços científics, en l'àmbit general i en el propi de la Mútua, que ha dedicat esforços a la investigació i a la docència, començant per la participació del doctor Trueta, que a cavall dels anys trenta i quaranta hi aplicà per primera vegada la seva tècnica tançada en les curacions traumatològiques, que després estengué a gran escala en els fronts de guerra espanyols i europeus.

També s'enllaça amb la història de la Mútua la de l'absentisme laboral, en el qual la nostra ciutat ha estat considerada com el cigró negre del país. I la de la prevenció d'accidents, capítol on la Mútua ha fet una labor pròpia molt destacada.

Han tingut forta incidència en la vida de la Mútua alguns fenòmens sociològics, com la migració massiva dels anys 50 i 60, que van capgirar tots els programes d'assistència sanitària. I els efectes que la vida de post-guerra van tenir en les malalties i en l'accidentalitat. I fins i tot algunes singularitats climatològiques, com les riuades tràgiques del 62, i la nevada de Reis del 67.

Però en la reconstrucció històrica d'una entitat no es pot fer abstracció del factor humà. Justament la crònica de la Mútua s'inicia ja amb el drama personal de l'home que la va engendrar i la va organitzar i conduir mèdicament: el doctor Emili Moragas Ramírez. Les actes dels primers vint anys de l'entitat són substancials en enfrontaments personals que, amb la perspectiva del temps, adquireixen ara perfils de sànet. I en el període de la dictadura de Primo de Rivera la situació política influí de ple en la trajectòria de la Mútua, precisament gràcies al protagonisme que hi pren una figura de la casa dotada d'una personalitat tan peculiar que sembla treta d'un relat novel·lesc."

Proper concert de la soprano Montserrat Sanromà

Óscar Amaro, Baríton
M.ª Teresa Boix, Piano

Dia 8 de gener a 2/4 de 7 de la tarda, al Cercle Sabadellès, carrer Sant Pau núm. 4, de Sabadell.

Ja sortint de les festes d'Any Nou i Reis, la Fundació Amics de les Arts i de les Lletres de Sabadell ha volgut programar un bon concert, que sigui el digne teló de les festes més entranyables de l'any. Un concert que promet una gran qualitat musical i d'interpretació, a la vista de les bones facultats que ens ofereix la soprano Montserrat Sanromà, de la qual ens feiem ressò en l'últim número de QUADERN. Es tracta de la soprano sabadellenca que tots els amants de la música hem vist créixer i evolucionar. Avui la Montserrat la tenim a Milà estudiant al Conservatori Verdi i serà a la nostra ciutat durant les festes nadalenques. La Fundació Amics de les Arts i de les Lletres no ha volgut que s'entornés a Milà sense deixar-nos el plaer de la seva veu i de la seva companyia.

Interpretarà obres de Shubert, Haendel, Corneliu, Mozart, Puccini, Meyerbeer, etc., totes elles obres exigents, que requereixen unes qualitats interpretatives que sens dubte concorren en la Montserrat Sanromà.

Com a complement del programa el jove baríton Oscar Amaro, ens oferirà cançons de Tosti, Martini, Saint-Saens, Mozart, Verdi, etc. L'Oscar és una promesa molt destacada de l'escola de Maria Teresa Boix, que estem segurs seguirà les passes de la Montserrat. La seva veu potent i ben timbrada fa esperar un futur, a curt termini, d'èxits d'aquest jove cantant.

Acompanyarà els cantants al piano la mestra M.ª Teresa Boix, que amb les seves qualitats pedagògiques i humanes ha sabut obrir el camí i conduir aquests joves artistes, il·lusionant-los i preparant-los per al difícil futur del bel canto.

Ens trobem, doncs, davant d'un bon concert, que estem segurs plaurà a tots els que vulguin aplegar-se a l'entorn de la bona música.

Volem fer palesa la nostra gratitud al Cercle Sabadellès, per oferir-nos el seu saló, de magnífiques condicions acústiques. □